

נ.צ: 16840-16890.13310-13420 גוש: 30094,6,30157,30223,24,31
הכרזת האתר: י-1091 עמ' 1461 18.5.64 IAA: 2749/0
רחוב: נפתוח
תאור כללי: טראסות, שרידי מבנים, מערות קבורה
הקשר סביבתי: אתר בשטח פתוח

שמות אחרים: מי נפתוח

יעוד המקום: פיתוח למגורים, גן ארכיאולוגי פתוח
בעלות: מדינת ישראל
מפעיל המקום: אין
שימוש כיום: מבנים נטושים

גודל: ?

סקר: דרוקס א', בהט ד'

ניצפות: גבוהה

תיצפות: גבוהה

תאור הממצאים:

שרידי כפר ערבי שננטש בשנת 1948. לשרידי המבנים חשיבות רבה כדוגמא לבנייה מסורתית בתקופה העות'מאנית. בתחום הכפר, שרידי מבנה מלבני (16.4*18.2 מ'), חזיתו בנוייה אבנים מסותתות בסיתות שוליים. המבנה שימש ככל הנראה בתקופה הצלבנית כבית חווה. במבנה נחשף בית בד עתיק. מערות קבורה חצובות בסלע, מתקני קבורה חצובים (נמצאו בהם גלוסקמאות). בכל ערוץ הנחל מצויים שרידי טראסות, המתוארכות לתקופת הברזל ב' ואילך.

ליפתא

תקופות: הברזל ב', הרודיאנית, ביזאנטית, צלבנית

רמת השתמרות: גבוהה

ממצא מיוחד: ---

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

יחס אתר סביבה:

החורבות, מדרגות העיבוד והמערות מצויות בין הבתים ההיסטוריים של הכפר ליפתא (נטוש), ובמדרונות נחל שורק. חלק מהממצאים משולבים בבתים עצמם, כך שקשה לעיתים להבחין בהם. המרקם הבנוי של הכפר משתלב במראה הנוף הטבעי של הנחל.

נגישות: בינונית/נמוכה. ניתן להגיע ברכב עד לשולי הכפר ומשם בשבילים מוסדרים חלקית עד לשרידי המבנים ולמדרגות העיבוד.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/גרוע. לא בוצעו עבודות שימור באתר. ניכרת בעיית אי-יציבות בקירות המבנה הצלבני.

טכנולוגיות: בניית גזית (מבנים). בניית מדרגות עיבוד באבני גויל.

מסקנות:

☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☒	ערך אדריכלי/טכני
☒	מייצג תקופה
☒	ערך נופי
☐	נדירות
☒	הישרדות
☒	מקבץ
☒	פגיעות

לשרידים חשיבות רבה, הן מצד עצמם והן כחלק מנוף כפר ליפתא העתיק. הכפר מיועד לשיקום ולפיתוח. יש לדאוג כי במסגרת הפיתוח המוצע, ישולבו השרידים העתיקים באופן נכון. כן יש לוודא, כי לא יהרס ההקשר הסביבתי הכולל של האתר המצוי במורדותיו של נחל שורק, ע"י סלילת כבישים או בנייה הזרה באופייה לנוף הקיים. יש לשמור על רצועת הגנה לא בנויה ולא סלולה ברוחב של כ- 20 מ' סביב השרידים הארכיאולוגיים.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה: האתר מצוי בשטחו של 'עמק הארזים' (27) וקרוב למעלה רומאים ולמצד שבראשו (29,30)

ייתכנות תיירותית: גבוהה, ברמה עירונית, לאחר פיתוח מתאים.

ליפתא, מדרגות עיבוד

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [101] אתר 57
תיק מנדט 126

ממלא הנתונים:

תאריך עדכון: סתיו 2003

שחר פוני - אדריכל
יוחנן (גיון) זליגמן - ארכיאולוג

שרידי בנייה צלבנית

ליפתא: מראה אופייני

שרידי מבנה

פתח ניקבה, בריכה

מתוך ארכיון הצילומים של רשות העתיקות

שרידי בנייה צלבנית, מבט דרך קמרון